A°. 1854. N°. 268.

ZATURDAG. 11 NOVEMBER.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

Ter kennis van de daarbij belanghebbenden wordt gebragt, dat op Dingsdag den 14. November 1854, des namiddags ten *één* ure, ten Stadhuize zal plaats hebben de openbare uitloting van een gedeelte der gevestigde schulden, ten laste der stad Utrecht loopende, alsmede van aandeelen in de negotiatien bij onderlinge vereeniging tot aanbouw van Huizen aan de van Wijckskade, alles losbaar in en over 1855.

Utrecht, den 10. November 1854.

De Secretaris der stad Utrecht,
H. G. RÖMER.

UTRECHT 11 November.

Men begint zich te Parijs in enkele kringen eenigzins ongerust te maken over de zaken in de Krim. De berigten, die van vroegeren datum zijn dan van den 2 Nov., voldoen niet meer aan de nieuwsgierigheid, maar men verlangt nadere tijding, vooral ook, omdat het bewustzijn veld wint, dat de versterkingen der Russen de stelling van het verbonden leger te gevaarlijk maakt, omdat de voldoende vermeerdering van het expeditieleger der verbondenen met te groote bezwaren gepaard gaat. Het verschil van inzigt van den Franschen en Engelschen generaal in betrekking tot de bestorming kan zekerlijk ook weinig gunstige werking hebben.

Enkele bladen beginnen reeds naar verademing te zoeken, en brengen daartoe de expeditie van het volgende jaar naar de Oostzee op 't tapijt! Dat is nog al voorbarig, vooral nu de toestand van Europa nog zoo in 't onzekere verkeert, omtrent de uitbreiding die de oorlog kan nemen Oostenrijk schijnt zich met Beijeren en Saksen vrij goed te verstaan. Heden wordt evenwel ook door de Duitsche bladen gezegd, dat het antwoord van Rusland op de laatste Pruissiesche nota zou ontvangen zijn: het zou, ofschoon voorwaardelijk, de opening der onderhandelingen op grond der 4 voorwaarden niet afwijzen. Hoe ongewis dit beweren zij, weldra mag men verwachten omtrent dit punt tot meerdere klaarheid te komen.

Gister deelde de *A. Z.* de antwoord-nota mede van Oostenrijk van 23 Oct. op de Pruiss. nota van 13 Oct. Het stuk stemde geheel overeen met 't geen men reeds in korten inhoud had opgegeven, en we zwegen er dus van. Heden nemen we evenzeer de overigens korte aanspraak der Koningin aan de Spaansche Cortes niet op, omdat het uittreksel er van gegeven zeer juist was.

De volgende **telegraphiesche tijding** geworden ons dezen morgen:

"*Weenen Vrijdag morgen.* Over Czernowitz wordt van den 9. Nov. gemeld, dat een hevige uitval uit Sebastopol was gedaan; het stond in brand. *Menschikoff* had 12 uur wapenstilstand gevraagd, om zijne dooden te begraven, maar *Raglan* had dit verzoek afgeslagen; deze zou zelf de teraardebestelling wel regelen.

"De verbondenen waren in 't voordeel.

"Niettegenstaande deze berigten was de beurs heden gedrukt en waren de fondsen dalende. Met. $83^3/_4$; wissel Londen 12,00; zilver 25."

— De opgave ter sekretarie omtrent de cholera hier ter stede is als volgt:

Op den 9. Nov. zijn in behandeling gebleven .		30
tot den 10. „ des middags 12 uur bijgekomen		2
		32
Overleden	3	
Hersteld	3	
		6
Bleven dien middag dus in behandeling .		26

*— Aan een particulier schrijven ontleenen wij het volgende:

Sedert eenige dagen houdt men zich in de provincie Zuid-Holland bezig met de organisatie van een algemeen petitionement om afschaffing der accijnsen. De toon van het stuk, dat weldra aan de goede gemeente ter onderteekening moet worden aangeboden, is zeer heftig, en toont duidelijk tot welke uiterste de partijen soms vervallen kunnen. Tegelijker tijd beoogt men eene demonstratie ten voordeele der heeren *van Hoëvell*, *Thorbecke* en *van Bosse*; ja men spreekt van eene medaille ter eere van die staatslieden, die te Brussel zou geslagen worden!! — Tot ons genoegen kunnen wij hierbij voegen, dat die heeren niet het minste aandeel hebben in al 't geen wij hierboven hebben medegedeeld.

*— Nadat de heer *Buys Ballot* zich, in der tijd, tot de Regering had gewend, met het verzoek dat van Rijkswege een meteorologiesch instituut en een observatorium mogt worden tot stand gebragt, werd bij de behandeling der Staatsbegrooting voor 1853 door den Minister van binnenlandsche zaken een post van *f* 600 voorgesteld tot verbetering van het bestaande meteorologiesch observatorium te Utrecht, benevens *f* 5000 voor traktementen en belooningen van het personeel.

Dit was echter de bedoeling van den heer *Buys Ballot* niet. Hij had nooit gemeend voor zijne onderneming ondersteuning te vragen, welke volgens zijne overtuiging niet meer aan de eischen der wetenschap en der praktijk kon voldoen. Hij had eene Rijksinstelling willen zien verrijzen, welke eene algemeene medewerking had mogen verwachten, hetgeen door een bijzonder persoon moeijelijk te verkrijgen zou zijn.

De Minister achtte zich bijzonder bezwaard den Koning een voorstel tot blijvende regeling der zaak te doen, alvorens op nieuw zou zijn gebleken van de medewerking der wetgevende magt.

Na het vaststellen der begrooting voor 1854 is besloten tot de oprigting van het Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut, en heeft men daaraan de volstrekt noodzakelijke uitbreiding gegeven. Men heeft hierbij slechts in de verte het voorbeeld van Engeland en Noord-Amerika gevolgd.

*— De Staats-kommissie, benoemd tot een onderzoek nopens de emancipatie der slaven, heeft zich: door de inlassching van art. 115 van het regerings-reglement voor Nederlandsch Indie, 't welk de opheffing der slavernij binnen een niet zeer ver verwijderd tijdstip *uitdrukkelijk beveelt*, van de haar opgedragene taak, voor zoo veel Indie betreft, ontheven geacht. Ten aanzien van West-Indie en den toestand der slaven aldaar worden nog inlichtingen en opgaven door haar te gemoet gezien, waarvan de afdoening harer taak afhankelijk blijft. Den Gouv.-Generaal is opgedragen, om, met opzigt tot de aangelegenheid der slaven in Nederlandsch Indie, zoo spoedig mogelijk over te gaan tot het nemen der maatregelen, die hun, tot voorbereiding en geleidelijk trapsgewijze uitvoering van die afschaffing noodig schijnen, voor zooverre zij binnen den kring zijner bevoegdheid gelegen zijn, terwijl omtrent de punten, waarvan de regeling eigenaardig den Koning toekomt, zijne voorstellen worden te gemoet gezien.

*— De voortdurende ontwikkeling der kulturen op Java, vordert dat men het getal kontroleurs met 20 moet vermeerderen. Om daarin te voorzien was het getal beschikbare ambtenaren der 1. en 2. klasse niet toereikend en daarom plaatste de Gouverneur-Generaal eenige jonge lieden ter beschikking van den direkteur der kulturen, met het uitzigt, dat zij zouden beschouwd worden, als bezittende het radikaal van ambtenaar 2. klasse, al zij de voldoende bewijzen van bekwaamheid zouden hebben afgelegd en gedurende een jaar getoond hadden praktiesche geschiktheid te bezitten.

Ook op Sumatra is een gelijksoortige tijdelijke maatregel genomen.

*— 't Getal Oost-Indiesche ambtenaren, met verlof in Nederland, bedraagt 34, dat der Oost-Indiesche officieren, insgelijks met verlof hier te lande 42, terwijl het getal uit West-Indien en van de kust van Guinea, hier met verlof aanwezig, 12 beloopt.

*— De partikuliere nederzetting in Suriname wordt bijzonder gunstig genoemd. De kolonisten waren tevreden, goed gezond en werkten toch elf uren daags. De ondernemers hebben dan ook de 19 personen, waarmede zij de proefneming begonnen, reeds vermeerderd met nog 20 anderen, en bovendien het aanbod gedaan om het vaarwater bij de monding der Marowijne voor hunne rekening te doen betonnen en dan de vaart daarop te verbeteren.

§— In betrekking tot de wet op de middelen wordt door den minister van finantiën o. a. gezegd:

De vraag of het tijdstip gekomen is om tot eenige vermindering van lasten over te gaan, werd, blijkens het Voorloopig Verslag, door een niet onaanzienlijk aantal leden ontkennend beantwoord. Alhoewel de Regering toegeeft, dat de politieke toestand van Europa thans wel zooveel reden tot bezorgdheid oplevert, als op het tijdstip toen de wet op de middelen werd ontworpen, gaat zij echter niet verder dan hieruit tot het besluit te komen, dat aan de schatkist geen hooger bedrag van middelen moet ontnomen worden, dan datgene hetwelk de Regering heeft voorgesteld. Moge men dus van gevoelen verschillen of de vermindering van lasten, die de Regering voordraagt, de meest gewenschte is, grootere offers van de schatkist te vorderen zou in de gegeven omstandigheden hoogst ongeraden moeten geacht worden.

Wat de aanmerking betreft, door die leden gemaakt, welke eene vermindering van de lasten der natie op dit tijdstip niet gewenscht achten, dat een staatsman zich niet door geheele of halve toegevendheid tot maatregelen moet laten verleiden, welke ten nadeele des lands zouden strekken, zoo geeft de Regering de juistheid daarvan in het algemeen volkomen toe; doch zij ontkent dat zulks op de voorgestelde maatregelen toepasselijk is.

Wat betreft het gevoelen van andere leden, dat het oogenblik gekomen is om aan eene radicale hervorming van het belastingstelsel de hand te slaan, zoo kan de Regering in dit gevoelen niet deelen. Op het oogenblik dat vier Europesche mogendheden, en onder deze drie van den eersten rang, in eenen belangrijken krijg zijn gewikkeld, waarvan het einde noch de uitslag te voorzien is, zou de Regering het hoogst onvoorzigtig achten, het belastingstelsel geheel van aard te doen veranderen.

Het is der Regering aangenaam te vernemen, dat de meerderheid der leden geneigd scheen te zijn haar zegel aan het voorstel tot afschaffing der tonnegelden te hechten, en meent zij ter oplossing der bedenkingen van de minderheid te mogen opmerken, dat na de vrijgevige beginselen, welke in zaken van handel en scheepvaart bij de wet van 8 Augustus 1850 zijn gehuldigd, eene heffing van tonnegelden bezwaarlijk konde gehandhaafd worden zonder inbreuk te maken op de beginselen, waardoor alzoo het tonnegeld inderdaad konde gerekend worden niet meer een billijk bestanddeel van het Nederlandsche belastingstelsel uit maken.

Niet zonder leedwezen heeft de Regering ontwaard dat het voorstel tot afschaffing van de 23 opcenten

op de belasting van het gemaal bij het onderzoek in de afdeelingen slechts een beperkten bijval heeft gevonden.

Zoo men volkomen kan toegeven dat, ook ondanks deze afschaffing der opcenten, de formaliteiten aan de belasting verbonden zullen blijven bestaan, kan men echter niet instemmen met het gevoelen dat de maatregel geene wezenlijke vermindering van de lasten des volks zou daarstellen.

Het moge waarheid zijn dat eene ontheffing van 50 centen op eene belasting van ƒ2.70½ per honderd pond tarwe en van 15 centen op de 81 centen per 100 pond rogge weinig merkbaar zal zijn voor dengene die zijn brood bij den bakker koopt, maar dat dit evenzeer het geval zal wezen ten aanzien van hem die zelf van eigen meel zijn brood bereidt en dit zelf bakt of voor loon laat bakken, gelijk dit zoowel in de steden als voornamelijk ten platten lande het geval is, kan de Regering geenszins toegeven. Voor dezen toch staat de accijns gelijk met eene directe belasting en elke vermindering daarop wordt door den belastingschuldige gezien, kan door hem berekend worden.

Dat uit eene geheele afschaffing van den accijns, ook eene meer tastbare verligting van lasten zou voortvloeijen, zal wel geen tegenspraak lijden, maar behalve de bezwaren, welke uit het oogpunt van 's Rijks geldmiddelen zich tegen zoodanigen maatregel verzette, valt het nog te betwijfelen of zelfs in dat geval de verbruikers, die hun brood bij bakkers aankoopen, wel eene ontheffing zouden ondervinden welke tastbaar genoeg is om aan hunne verwachting te beantwoorden. Immers de geheele belasting bedraagt op de mud tarwe ƒ 2,02, en rogge ƒ 0,55; bij rijzende markt zou de prijs van het brood dus evenmin verminderen, als door de afschaffing van de accijns op de varkens en schapen op den prijs het vleesch en spek eene vermindering is bespeurd.

Bij de beoordeeling van het voorstel tot afschaffing der bedoelde opcenten moet ook niet uit het oog worden verloren, dat toen de wet op de middelen werd ontworpen, men de staatkundige omstandigheden in aanmerking heeft genomen. Evenzeer als men er toe komt bij groote behoeften voor de huishouding van den Staat de belastingen met opcenten te verzwaren, evenzeer is het rationeel, wanneer de schatkist minder behoeft te eischen, in de eerste plaats de opcenten weg te laten. Verderen politieke verwikkelingen groote offers van de natie, of brengen de overige belastingen door dezelfde oorzaak minder op, het middel ligt voor de hand om eene aanvankelijke verbetering te vinden door de opcenten weder op de belasting te brengen. Schaft men daarentegen eene belasting geheel af, dan gaat men over tot eenen maatregel van ver uitziende gevolgen; want eene belasting, die eenmaal afgeschaft is, op nieuw in het leven te roepen, levert steeds de grootste moeijelijkheden op.

— De nota, door een lid der Kamer (*v. Bosse*) ingediend, geeft aanleiding tot de volgende aanmerkingen:

De heer *v. Bosse* wil uit het bedrag van het eindcijfer der begrooting, de onwederlegbare bewijzen putten van eene neiging tot vermeerdering der uitgaven van den Staat. De dienst van het vorig jaar wijst die strekking aan. Zij eischte ruim *zes ton* gouds meer dan de dienst van 1852. Maar, de steller der nota, die de begrooting voor 1853 indiende en verdedigde, heeft er toe bijgedragen dat de begrooting eene meerdere uitgave dan *zes ton* gouds eischte! Hij kan dan daarin toch geen bewijs vinden van eene neiging tot vermeerdering van uitgaven bij de tegenwoordige Regering. Later is de oorspronkelijke begrooting van 1853 nog vermeerderd met ƒ 653,133,42. Wanneer men echter nagaat dat daarin begrepen is eene som van ƒ 490,000, welke, ingevolge eene overeenkomst, door den steller der nota zelve mede onderteekend en gesloten met de Rhijn-spoorweg maatschappij, aan dat ligchaam moest worden uitbetaald en ƒ 125,000 wegens herstel van waterkeeringen in Zeeland, gevorderd door [illegible]de, welke de storm van 26 September 1853 had aangebragt, dan zal men moeten erkennen, dat de beide uitgaven niet wel kunnen worden toegeschreven aan de neiging der Regering tot meerdere uitgaven.

't Schijnt echter dat de heer *van Bosse* meer wil doen uitkomen dat men spaarzamer had behooren te werk te gaan in het besteden der toegestane gelden.

Maar in welk opzigt had men hier of daar zuiniger kunnen zijn in de uitgaven? Meer uitgeven bewijst nog niets voor de toegedichte neiging. Hij die eenmaal 's Rijks uitgaven mede bestuurde, zal van de juistheid dier stelling wel geheel doordrongen zijn. Het eene jaar meer — het andere minder uit te geven van de toegestane sommen, hangt dikwijls van eene menigte bijzonderheden af, die men in rekening moet brengen om tot eene juiste gevolgtrekking te komen.

Het dienstjaar 1849 had een batig saldo van ƒ 1,984,630.23^5 — het dienstjaar 1850 gaf ƒ 1,534,039.72^5. Maar hoe onbillijk zou het zijn aan de bewindslieden in 1850 meer neiging tot vermeerdering van uitgaven toe te schrijvan dan in 1849. Om dit te bewijzen, zou men post voor post hebben moeten aantoonen, dat er meer te besparen was geweest.

Bespaard is er van:

1849 — ƒ 1,984,630.23^5
1850 — - 1,524,039.72^5
1851 — - 1,366,398.76
1852 — - 1,115,902.49
1853 — - 634,494.77

Men ziet dat de besparingen gedurig verminderen en 't verschil tusschen 1852 en 1853 nagenoeg gelijk staat met dit tusschen 1849 en 1850, maar daaruit zijn — men wil geen verwijt of wapen tot bestrijding — de volgende opmerkingen te maken:

1° tegenover elke raming van een volgend dienstjaar te stellen de uitgaven gedaan of nog te doen over eene voorgaande raming, doet haar langs zoo meer naderen tot de werkelijk te verwachten uitgaven en zal de besparing hoe langs zoo meer doen inkrimpen.

2° dat, als echter het eindcijfer der begrooting steeds klimmende is, zulks het gevolg was van nieuwe behoeften waaraan men voldeed, zoo men meende in het welbegrepen belang van den staat.

3o. dat het eind-cijfer der verkregen besparing op de uitgaven niet is aan te nemen als een juiste maatstaf van het meer of min zuinig beheer, maar dit moet gevonden worden door vergelijking en met het oog op de soms groote uitgaven, die geene vermindering toestaan.

Daar de heer *van Bosse* goed vond 1853 tegenover 1852 te stellen, zal tot toelichting van de derde opmerking het volgende kunnen dienen:

In 1852 liet men eene som van ƒ 481,407.72 meer onbeschikt op de verschillende begrootingen. Waarom in 1853 niet even veel onbeschikt gelaten?

De Regering geeft daarop antwoord door eene beschouwing van elk hoofdstuk afzonderlijk, en, alles kortelijk zamenvattende, toont hij aan, dat de begrooting voor 1855 die van 1851 met ƒ 2,854,417,81^5 te boven gaat, doch dat vooreerst de verhooging van uitgaven voortdurend heeft plaats gevonden, ook vóór dat de tegenwoordige Minister aan het hoofd der verschillende departementen was geplaatst — dat vele verhoogingen, in de twee laatste jaren voorgedragen, gevorderd werden, om voort te zetten hetgeen begonnen werd — dat de twee aanzienlijkste verhoogingen, die van oorlog en marine, bedragende met elkanderen ruim 15 ton gouds, in 't geen vroeger daaraan te weinig werd ten koste gelegd en in de tijdsomstandigheden eene voldoende verklaring vinden, en dat eindelijk niet uit het oog moet verloren worden, dat vele verhoogingen van uitgaven met vermeerdering van inkomsten gepaard gaan.

Het tweede betoog des heeren *van Bosse* moet bewijzen dat thans eene som van ƒ 3,200,000 tot vermindering van lasten kan worden aangewend, zonder gevaar om het evenwigt tusschen ontvangsten en uitgaven te zien verbreken.

Daartoe gaat de steller uit van de werkelijke opbrengst der middelen in 1853 en komt tot het resultaat dat de raming ƒ 1,826,861.69^5 blijft beneden de werkelijke opbrengst van 1853. Er kan geen gegronde twijfel bestaan, zegt hij, of de opbrengst der middelen, (ten zij buitengewone gebeurtenissen daarop invloed uitoefenen), zal in 1855 gelijkstaan met die van 1853 of die overtreffen.

Zulk eene stelling werd door de Regering met bevreemding gehoord, uit den mond van iemand wien gedurende eenige jaren het beleid van 's Lan[d]s finantien is toevertronwd geworden.

De Regering vraagt: *welk voorsigtig Minister v[an] finantien zal niet het bedrag der middelen eenigzi[ns] beneden de werkelijke opbrengst van het laatste voo[r]gaande jaar ramen, ten einde niet aan te korten [bloot] zijn bloot gesteld.*

En in de tweede plaats: *moet niet alles w[at] rondom ons voorvalt, ons de mogelijkheid van buite[n]gewone gebeurtenissen voor oogen houden?*

De eerste vraag beantwoordt de Regering, met wijzen op den heer *van Bosse* zelf als Ministe[r]. In 1853 bragten de middelen ƒ 3,031,203.38 me[er] op, dan de raming was. Die raming was door he[m] ontworpen. Zij ging uit van de opbrengst der mi[d]delen in 1851. Nu mag men met regt vrage[n]: *heeft de steller zich toen schuldig gemaakt aan [eene] onvoorzigtige handelwijze, waartoe hij nu 's Lan[ds] Regering wil dringen? Heeft hij toen al de middel[en] zoo hoog geraamd als hare opbrengst in* 1851 *gewee[st] was?*

't Antwoord is ontkennend.

Wanneer men de raming voor 1853 met de we[r]kelijke opbrengst van 1851 vergelijkt, dan vindt me[n] dat de eerste ƒ 1,412.434.25^5 minder dan de laats[te] was.

Dat was loffelijke voorzigtigheid van den toenm[a]ligen Minister, maar wanneer hij nu *een gedeelte* d[er] middelen voor 1853 ruim 14 ton gouds raamt be[]neden de werkelijke opbrengst van 1851, dan zo[u] men het van den heer *van Bosse* minder dan va[n] eenen anderen hebben mogen verwachten, dat h[ij] het zou misprijzen, dat thans *al* de middelen gez[a]menlijk voor 1855 dertien tonnen gouds minder ge[]raamd worden dan zij in 1853 hebben opgebragt.

Ten aanzien der tweede vraag wijst de Regering hoewel slechts ter loops, op het hagchelijke van de[n] politieken toestand van geheel Europa. Vergu[n] die, dat men de opbrengst der middelen in 1855 zonder twijfel, gelijk stelle met die van 1853, — dat men aan geene uitgaven denke waarvan tha[ns] nog geen sprake is.

De Regering zal de hand niet leenen aan afscha[f]fing van belastingen, welke op zoo ligtvaardig[e] gronden steunt.

De stelling des heeren *v. Bosse* dat men veili[g] ƒ 3,200,000 aan belasting kan afschaffen, gaat d[] aan *twee zijden mank*, wijl de middelen welligt mind[er] kunnen opbrengen en er meerdere uitgaven kunne[n] worden geëischt. Als bv. de veiligheid van d[en] Staat vordert, dat de miliciens 12 in plaats van [] maanden onder de wapenen moeten blijven, valt [] op het cijfer van ƒ 3,200,000 nog al wat af te dinge[n].

De regering zegt ten slotte, dat het onveran[t]woordelijk zou zijn, in de tegenwoordige tijdso[m]standigheden eene belasting tot zoo evengenoemd b[e]drag af te schaffen, daar men als dan onvermijdelij[k] tekorten zou te gemoet gaan, wanneer òf de mi[d]delen minder opbragten dan in 1853 òf de dra[ng] der omstandigheden tot uitgaven dwong, waarop th[ans] niet is gerekend.

— Betreffende het 4de hoofdstuk, heeft Z. E. [de] minister van Justitie, onder anderen, te kennen g[e]geven, dat de in September 1853 benoemde ko[m]missie met den meesten ijver en in den ruimsten [zin] aan het eerste gedeelte van haar mandaat om, [in] overleg met den minister van Justitie, vasttestelle[n] grondslagen eener regterlijke organisatie, heeft [vol]daan; — dat beiden genoegzaam eenstemmig heb[ben] gedacht over de middelen, om de regtsvordering [in] burgerlijke zaken minder kostbaar te maken, m[aar] dat deze eenstemmigheid niet heeft bestaan ten a[an]zien der regterlijke inrigting zelve.

In dezen stand van zaken is, volgens den mini[s]ter, het denkbeeld geopperd, of het niet raadza[am] zoude zijn, gedurende eenigen tijd de werking [der] gewijzigde strafwet aftewachten, en inmiddels be[pa]lingen, betreffende de burgerlijke regtsvordering voortestellen. Dergelijke handeling is in 't afgetro[]kene goedgekeurd, maar met het oog op de Gro[nd]wet, hebben twee leden zoo veel bezwaar daarin [ge]vonden, dat zij hebben gemeend, al werd ook [het] mandaat der kommissie gewijzigd, hun ontslag [te] moeten nemen. Daarop is de kommissie ontbon[den] en de minister gelast om voor de volgende zitt[ing]

een ontwerp op de regterlijke inrigting, en een ander tot vermindering van de bedoelde kosten in gereedheid te brengen, en dit laatste zoodanig interigten, dat het invloed en uitwerking hebbe, om 't even of het ontwerp op de regterlijke inrigting al of niet worde aangenomen. De Regering vleit zich, dat de Kamer den gang, die aan deze belangrijke zaak is gegeven, zal goedkeuren.

Omtrent de verhoogde raming der uitgaven, verklaart de Regering, dat in alle vakken wordt aangedrongen op verbetering en vooruitgang, en bepaaldelijk bij het departement van Justitie, wat betreft de gevangenissen en de openbare veiligheid; — dat dergelijke verbetering niet is te verkrijgen zonder meerdere uitgaven.

Betreffende de militaire regtspleging verklaart de minister, dat ten dezen eene herziening der wet wenschelijk is, maar dat zij in den regel te ongunstig wordt beoordeeld, en dat het niet in het plan ligt der Regering om ernstig de hand daaraan te slaan, zoolang niet zaken van meer dringenden aard zijn afgehandeld.

§— Ofschoon de uitkomsten der statistiek over 1853, in ons Rijk, wat den algemeenen in- en uitvoer betreft, niet, gelijk dit in de laatstvoorgaande jaren het geval was, een aanzienlijken vooruitgang aantoonen, zijn toch die uitkomsten, ook over dezen jaargang, in allen deele bevredigend te noemen.

Alleen de waarde van den algemeenen invoer bleef over 1853 ruim $1^{1}/_{2}$ millioen beneden het cijfer van 1852, in die vermindering deelde de invoer tot verbruik voor eene waarde van ƒ 700,000.

De algemeene uitvoer overtrof die van het vorige jaar met eene waarde van ƒ 300,000.

Uit het vrije verkeer werd minder uitgevoerd voor ƒ 2,400,000; terwijl meer werd doorgevoerd voor ƒ 2,700,000.

Het geheele verschil tusschen 1852 en 1853 in algemeene in- en uitvoer bepaalt zich dus tot slechts ƒ 1,350,000.

Van de volgende artikelen was de algemeene invoer in 1853 minder dan in 1852:

Potasch $3^{1}/_{2}$ millioen pond; tarwe 12,000 last; rogge 17,000 last; meel van granen $1^{1}/_{2}$ millioen pond; koffij 5 millioen pond; korinten 6 millioen pond; rijst 17 millioen pond; tabak 1 millioen pond; kool en raapzaad 1,800 last; zout 10 millioen pond en ruw garen van hennep, enz. voor ƒ 600,000.

De algemeene invoer van goud en zilver in staven enz. bedroeg 4 millioen minder.

Uit Java alleen werd minder ingevoerd aan koffij 8 millioen; rijst 12 millioen en aan ruwe suiker 7 millioen pond.

Daarentegen was de algemeene invoer van de volgende artikelen in 1853 meer dan in 1852:

Weed-asch en soda 2,800,000 pond; gerst 6,000 last; ongesponnen katoen 4 millioen pond; zink 3 millioen pond; wijn 15,000 vat, en 300,000 flesschen; lijnzaad 4,500 last, droogerijen voor ƒ 800,000; fabrijk en stoomwerktuigen ƒ 900,000; ongezaagd hout ƒ 800,000, benevens 8,000 kubiek el gezaagd hout; smeedijzer, enz. ƒ 800,000; kramerij ƒ 1,400,000, en manufacturen ƒ 2,700,000.

De invoer van gemunt goud en zilver bedroeg 2 millioen gulden meer.

Die van ruwe suiker bleef op dezelfde hoogte, niettegenstaande den minderen invoer uit Java.

Van den invoer tot verbruik ondergingen de meeste artikelen eene met den algemeenen invoer, houdende vermeerdering of vermindering. 5,000 last tarwe en 22,300 last rogge werden nogthans in 1853 meer dan in 1852 tot verbruik aangegeven.

Deze meerdere aangifte in verbruik van granen, niettegenstaande de algemeene invoer minder dan het vorige jaar was, geschiedde voornamelijk uit de entrepots, en was meer bijzonder het gevolg der verminderde regten bij het koninklijk besluit van September 1853, tot aanmoediging van den invoer van granen en andere levensmiddelen.

De toenemende algemeene uitvoer was vooral het gevolg van den vermeerderden doorvoer.

In 1853 werd meer dan in 1852 uitgevoerd:

Boter 1,400,000 pond; bruinsteen 900,000 pond; gedistelleerd 44,000 vat en 200,000 flesschen; gemunt goud en zilver 3 millioen; ijzer gegoten in ruwe blokken enz., ƒ 600,000; ongesponnen katoen 1 millioen pond; kramerij ƒ 1,400,000; manufacturen $3^{1}/_{2}$ millioen gulden; laken 15,000 pond en wollen manufacturen, waar van 6 el 1 pond of meer wegen, 12,000 pond; meekrap, garancine en colorine ƒ 300,000; olie van rond en plat zaad 12,000 vat; rijst 9 millioen pond; slagtvee, ossen, koeijen enz. 17,760 stuks; hokkelingen en kalveren 2,740 stuks; schapen 18,602 stuks; ruw en geplet zink 2,600,000 pond; ruwe suiker 4,700,000 pond; wijn 6,654 vat en 300,000 flesschen, en ruwe schapenwolle 1 millioen gulden.

Daarentegen was van de volgende artikelen de algemeene uitvoer minder dan in 1852:

Granen: tarwe 11,000 last; rogge 9,000 last; gerst 1,000 last en meel van granen 1,400,000 pond; band- en plaatijzer enz. ƒ 1,800,000; koffij 12 millioen pond; korinten 6 millioen pond; meekrap alizare 900,000 pond; onberoofde fijne enz. 3,400,000 pond; Slagtvee: varkens 4,412 stuks en lammeren 935 stuks; geraffineerde suiker 10 millioen pond; ruw vlas 1,600,000 pond; kool- en raapzaad 4,200 last; lijnzaad 700 last, en ruwe zwavel 1 millioen pond.

De verminderde uitvoer uit het vrije verkeer moet vooral gezocht worden in den minderen uitvoer der volgende producten: koffij 14 millioen pond meekrap alizari 1 millioen pond en 3,400,000 pond onberoofde enz.; geraffineerde suiker 9 millioen pond; tabak in bladen 800,000 pond, en ruw vlas 1,600,000 pond.

Onder de artikelen van doorvoer, bepaalde zich de vermeerdering meer bijzonder tot: bruinsteen, droogerijen, getwijnd en geverwd katoen en garen, gelooide en bereide huiden, koffij, kramerij, manufacturen, rijst, zink, wijn en wollen.

Met opzigt tot de scheepvaart wordt het volgende opgemerkt:

In 1853 klaarden 585 geladen schepen en 117,136 ton minder dan in 1852; in ballast echter klaarden 11 schepen en 18,701 ton meer in.

In die vermeerdering deelde de Nederlandsche vlag met 46 geladen schepen en 15,696 ton, terwijl 19 schepen in ballast en 1,695 ton onder Nederlandsche vlag minder uitklaarden.

Minder dan in 1852 klaarden uit: 346 geladen schepen en 54,004 ton en 298 schepen in ballast en 47,552 ton, onder Nederlandsche vlag bedroeg de vermindering 347 geladen schepen en 49,102 ton; daartegen klaarden 113 schepen in ballast, onder Nederlandsche vlag met 24,305 meer uit dan in 1852.

Er klaarden 76 geladen stoombooten en 10,681 ton minder in, doch in ballast 20 stoombooten en 22,487 ton meer.

Ofschoon 55 geladen stoombooten minder uitklaarden, bedroeg nogtans het algemeene cijfer der uitgeklaarde tonnen 7,516 ton meer. In ballast klaarde slechts ééne stoomboot en 1,286 ton meer uit.

Op ultimo December 1853 waren 66 Nederlandsche schepen en 15,169 lasten meer in de vaart dan op ultimo December 1852.

De inklaringen langs de rivieren geven het volgende resultaat aan de hand:

Minder in 1853 dan in 1852 klaarden in 379 geladen schepen; doch bedroeg de inhoud in tonnen van 1 kub. el voor de overige inklaringen evenwel 27,620 ton meer.

Ledig scheeps klaarden 480 schepen en 65,158 ton van 1 kub. el minder in.

In 1853 kwamen 29 houtvlotten met 6,433 ton van 1 kub. el meer in dan in 1852.

De uitklaring in tonneninhoud was 11,450 ton van 1 kub. el meer, doch twee schepen minder.

Ledig scheeps klaarden 458 schepen minder uit, zonder dat daardoor evenwel het algemeen cijfer van den tonneninhoud eenige verandering onderging.

De doorvoer van de zee naar de zeezijde en die van de zee naar de landzijde verminderde respectievelijk in verhouding tot hetgeen die doorvoer van te land naar de zeezijde toenam.

De doorvoer van de land- naar de zeezijde bleef nagenoeg dezelfde.

*— Men schrijft ons uit Rotterdam: Wij hebben de zekerheid dat voor rekening van Spaansche uitgewekenen, waarschijnlijk Carlisten, eene aanzienlijke hoeveelheid geweren, kruid en lood in het buitenland is aangekocht, en dat deze oorlogsbehoeften, den 15. December moeten beschikbaar wezen. Die oorlogsvoorraad schijnt bestemd om den burgerkrijg in Spanje weder te doen ontbranden. Ook in Nederland en Belgie heeft men aankoopen willen doen, doch die pogingen zijn mislukt.

— Naar wij vernemen, is in de vergadering van den Raad der gemeente Sneek, Maandag jl. besloten tot de afschaffing van de plaatselijke belasting op de rogge.

— Bij den laatsten storm is op de Groninger kust, onder Uithuizermeeden, gestrand het schip Onderneming, kapt. *Heida*, van Koningsbergen naar Amsterdam. Volgens ingekomen berigten, moet een 25-tal personen uit Delfzijl, in weerwil van alle pogingen van den opperstrandvonder en den kaptein, zich bij die gelegenheid op de schandelijkste wijze hebben gedragen en de stoutste daden van plundering hebben gepleegd, waarvan behoorlijk aangifte is gedaan.

— Een der jonge advokaten bij de regtbank te Zwolle, is gisteren door de policie gearresteerd en gevankelijk naar Groningen overgebragt; men zegt, dat eene aanklagt wegens opligting daarvan de oorzaak is. *Hbl.*

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

In de zitting van de Tweede Kamer van 10 Nov. zijn ingekomen brieven van den Minister van Kolonien, ten geleide van: 1°. inlichtingen op het adres van *Teenstra*, te Ulrum, wegens de slavernij in de W. Indien; 2°. inlichtingen op het adres van *Prehn*, wegens ontzegging van verblijf in de Vorstenlanden op Java, en 3°. inlichtingen wegens het verslag van de kommissie voor den toestand der W. Indische kolonien.

Een brief van den Minister van Buitenl. Zaken, ten geleide van een traktaat met Portugal, ter wederzijdsche uitlevering van boosdoeners.

De kommissien van rapporteurs hebben verklaard gereed te zijn met de algemeene verslagen: 1°. wegens de begrooting voor de Landsdrukkerij voor 1855 en 2°. voor de aanhangige naturalisatie-wetten. De dag der beraadslaging daarover is bepaald op Dingsdag 14 November.

Voor een tal verschillende ontwerpen zijn vervolgens rapporteurs benoemd.

DUITSCHLAND.

WEENEN 7 November.

Reeds 3 weken duurt de beschieting van Sebastopol, en het wordt tijd, dat er iets beslissends geschiede: of dat prins *Menschikoff* door den meest krachtigen aanval de verbondenen het beleg doe opbreken, of dat deze de bestorming wagen. Gebrek aan water zou zich reeds in beide legers doen gevoelen. Dat de Russen daarbij steeds nieuwe versterkingen in de Krim zenden, dit moet de verbondenen bewegen het uiterste te wagen. Alles wordt tot de bestorming voorbereid, zegt men; maar de Russen moeten aan de Tchernaïa 64,000 man met 160 stukken gereed hebben, om bij de bestorming dadelijk de verbondenen in den rug te vallen; dit zou de stelling dan gevaarlijk genoeg maken.

De nadere verslagen van het gevecht van den 25. door gen. *Liprandi* leveren niets bijzonders meer op.

De nota van ons kabinet van 23 Oct. is openbaar; ze houdt niets anders in, dan men reeds voor onderscheidene dagen gemeld heeft.

— 5 pCt. $83^{3}/_{4}$; N. L. $97^{3}/_{8}$; Lomb. 93 [illegible] bank 1235; Wissel op Londen 11,54; op Parijs 143; geld $24^{1}/_{2}$.

ENGELAND.

LONDEN, 9 November.

De *Times* zegt heden, dat elke dag, die voorbijgaat, terwijl de tijding wordt gebragt, dat er niets beslissend is voorgevallen, de verbondenen nader tot hun doel brengt. Niets is door den vijand nog gedaan, dat het beleg werkelijk heeft in de war gebragt; de natuurlijke belemmeringen zijn talloos geweest, maar de loop der gebeurtenissen was voortdurend gunstig voor de verbondenen. Sebastopol kan slechts door een geduchten uitval of door een aanval der verbondenen in hun rug ontzet worden. Maar de eerste pogingen daartoe zijn mislukt; dit moet goede hoop geven ook voor de verdere. Intusschen is men reeds zoozeer de vesting genaderd, dat de Miniékarabijnen hunne uitwerking doen. Den 2. Nov. was de derde paralel geopend, die in 8 à 10 dagen voltooid moet zijn, waarna de bestorming zou plaats grijpen. De stad ligt echter reeds in puinhoopen. Tegen de noor-

delijke zijde der stad zal dit jaar waarschijnlijk niets ondernomen worden.

De Engelsche ruiterij heeft uitermate veel in de Krim geleden. De regementen zijn geheel ingesmolten, zoodat het zenden van versterkingen hoogst noodzakelijk en reeds bepaald is. Men wenscht daartoe vooral stoomschepen te bezigen, die evenwel voor 't oogenblik ontbreken.

In eene tweede editie van den *Times* komt een berigt uit Berlijn voor, waarin wordt medegedeeld, dat er voorloopig eenige punten bekend zijn geworden, waarop de hoofdinhoud van Ruslands antwoord op de Pruissiesche nota zal berusten, hierop nederkomende: dat, indien Pruissen eene poging wil aanwenden en er in slaagt om van de Westersche mogendheden en Oostenrijk de verzekering te verkrijgen, dat zij in hunne eischen niet verder zullen gaan dan de vier hoofdpunten der bekende nota, Rusland geneigd bevonden zal worden op dien grondslag te onderhandelen.

FRANKRIJK.

PARIJS 9 November.

Op de beurs is men weinig gerust, over de onzekerheid omtrent het beleg van Sebastopol. Men zegt wel, dat men tevreden mag zijn, over den goeden loop van het beleg, niettegenstaande de vele moeijelijkheden die zich voordoen, en niettegenstaande men geenzins daarop had gerekend, maar integendeel had gemeend, dat de vermeestering der stad door een *coup de main* zou kunnen geschieden; — doch men ontveinst zich ook niet dat de bezwaren, die toenemen, den toestand der troepen zeer benaauwd kunnen maken. Men zegt, dat op nieuw een leger van 30,000 man naar de Krim zal worden ingescheept op de vloot, die uit de Oostzee is gekomen, dat bij Lijon een kamp van 24,000 man zal worden bijeengetokken, en dat waarschijnlijk zelfs 180,000 man zullen worden in de wapenen geroepen. Werd dit bewaarheid, er zou slechts uit blijken, dat men begrijpt, hoeveel de zegepraal van de wapenen der verbondenen over die der Russen vereischt.

De zaak *Soulé* schijnt niet in die ernstige phase te zijn geweest, als men zeide. Thans gelooft men, dat ze geheel geschikt is.

— Tot direkteur van de opera is benoemd de heer *Crosnier*, vroeger bestuurder van de opera comique, thans president van den algemeenen raad van het departement du Cher en volks-vertegenwoordiger.

PARIJS, Vrijdag 10 November.

De *Moniteur* berigt heden, dat het Fransche gouvernement eene dépêche heeft ontvangen van generaal *Canrobert* van den 28. Oct., behelzende, dat de belegeringswerken werden voortgezet.

Het Russiesche leger had zich aan den kant van Balaklava vertoond. Den 25. Oct. had er een gevecht van geen beteekenis plaats gehad, waarin de Engelsche kavalerie eenig verlies had geleden, door eene hevige charge te doen. Een Russiesch legerkorps van 5000 man, uit Sebastopol gekomen, om den linkervleugel der Engelschen aan te vallen, was geslagen, en met een aanzienlijk verlies, in de stad teruggedreven.

MARSEILLE, Donderdag 9 November.

De Thabor, den 30. Oct. van Konstantinopel vertrokken, is hier nog niet aangekomen. Hare komst is reeds 40 uren vertraagd. De hevigheid van den wind zal haar genoodzaakt hebben, in eene of andere haven van de Middellandsche zee binnen te loopen.

Morgen zal men een begin maken om troepen voor het Zuiderkamp naar Lijon te zenden.

De kardinaal *Mathieu* en de aartsbisschop van Mentz hebben zich hier heden naar Rome ingescheept.

BELGIE.

BRUSSEL 10 November.

De Senaat heeft een antwoord op de troonrede gestemd en den Koning aangeboden. Het is een weerklank van de openingsrede. De Senaat zal de rekening der beide geldoperatien, de geldleening en de buiten omloop stelling van de gouden munt, naauwkeurig onderzoeken, en medewerken om het welzijn des lands te bevorderen. De Koning heeft den Senaat voor die medewerking dank gezegd. Het antwoord op de troonrede is door den prins *de Ligne*, president van den Senaat, Z. M. voorgelezen.

De Tweede Kamer houdt zich bezig met het onderzoek der geloofsbrieven.

ADVERTENTIEN.

*** De ondergeteekende betuigt haren dank voor de menigvuldige blijken van deelneming, ondervonden bij het overlijden van haren Echtgenoot.

J. C. DE VOOGT—PELLEKAAN.

Utrecht, 11 November 1854.

*** Die iets te vorderen heeft van — verschuldigd is aan — of goederen, gelden of geldswaarden onder zich heeft, behoorende tot de nalatenschap van den Heer MOZES SAMUëL POLAK, Koopman in Paarlen, Edelgesteenten en Antiquiteiten, gewoond hebbende te Maarsseveen, bij Maarssen, en aldaar overleden den 20en October 1854, wordt verzocht daarvan, vóór den 15. November 1854, opgaaf, betaling of overgifte te doen, ten kantore van den Notaris I. J. VAN DEN HELM, aan de Blaauwcapel, bij Utrecht, of van den Heer F. H. VAN DEN HELM, te Maarsseveen.

AANBESTEDING.

*** Op Dingsdag den 14. November 1854, des middags ten 12 ure, zal het Kerkbestuur der R. K. Gemeente te Kamerik, provincie Utrecht, aanbesteden:

Het bouwen eener KERK met TOREN en PASTORY,

waarvan de bestekken van af heden zullen ter lezing liggen, te Amsterdam in *het Vosje*, te Gouda in *den Zalm*, te Arnhem bij *den Doctor*, te Utrecht bij *Bouwman* aan den Dom, in *het Roode Hart* te Breukelen, en met de teekeningen te Kamerik in *de Verkeerde Kanne*, alwaar tevens de Besteding zal plaats hebben. De bestekken zijn op franco aanvragen à *f* 1,25 en eenige Doorgetrokkene Teekeningen à *f* 3,25 te bekomen bij GRYZEELS & Comp., te Utrecht, ter welker stede informatien te bekomen zijn bij den Architect GERARDUS VAN VOGELPOEL.

*** De Notaris J. J. VAN DEN HELM, gevestigd aan de Blaauwkapel, gem. Maartensdijk, zal op Donderdag den 16. November 1854, des namiddags 12 ure, ten huize van J. ROOZENDAAL, kastelein in het gemeente-huis te Achttienhoven, verkoopen: N°. 1. Eene kapitale BOERENHOFSTEDE, bestaande in: eene Bouwmanswoning met Stalling voor Koeijen en Paarden, Hooibergen en eene afzonderlijk staande Woning met Schuur en verdere Getimmerten, Boomgaarden, Tuin, Wei-, Hooi- en Bouwlanden, groot 20 B., 67 R., staande en gelegen te Achttienhoven aan den Kerkdijk; en N°. 2. Een perceel WEI- en HOOILAND, groot 3 B., 10 R., 90 E., gelegen als en nabij het vorige Perceel, waarmede hetzelve vervolgens in Massa zal worden geveild. — Te aanvaarden de Landerijen, 1° Januarij en de Geb. 1° Mei 1855. — De bewijzen van eigendom en voorwaarden van verkoop, zullen in tijds ter lezing liggen, ten Kantore van genoemden Notaris en Kopie der Koopsvoorwaarden, ten Kantore van den heer F. H. VAN DEN HELM, te Maarsseveen.

*** **Verkooping** op *Eyckenstein*, te Maartensdijk, op den 21sten November 1854, van zwaar EIKEN HAKHOUT, EIKEN-, BEUKEN-, BERKEN- en SPARREN BOOMEN, onder welke laatste eenige nommers fijne Sparren, voor heinasten en werkhout geschikt. Nader onderrigt bij den Tuinman op *Eyckenstein*, en ten kantore van de Notarissen DE GRAAF en VAN MEERLANT, te Utrecht.

*** De ondergeteekende heeft de eer het geëerde publiek te verwittigen, dat bij hem te bekomen is een assortiment fijne geslepen BRILLEN, voor vermindering van prijzen, voor de zwakste gezigten. Verzoekt gunst en recommandatie. In de *Donkerestraat*, 406, het 2e huis van de *Zadelstraat*, en is dagelijks te spreken. J. FRANCO.

RESTAURANT. OUD-KERKHOF No. 84.

*** Ontvangen KITZINGER BEIJERS-BIER, versche *Oesters*, *Paté de Foies gras.*

Dagelijks voorhanden gemarionneerde Patrijzen in Gelei, gemarionneerde Haring, ingelegde Paling, Schilpadsoep, Bouillon, enz. W. SIEBERS.

*** Eene getrouwde vrouw, van goede getuigen voorzien, biedt zich aan, als Noodhulp, voor KEUKENMEID, binnen deze stad. Te bevragen aan het bureau dezer Courant.

*** Er wordt tegen Mei a. s. gevraagd, voor een stil huisgezin, een *net betimmerd* HUIS van *vijf* of *zes* Kamers, Keuken en andere gemakken *met een Tuin*, op een fatsoenlijken en vrolijken stand de huurprijs van *f* 500 niet te boven gaande. Adres met brieven onder lett. A. bij den Boekhandelaar C. BIELEVELT, op de Voorstraat.

*** DE PILLEN VAN HOLLOWAY *zijn een vol maakt middel voor zware hoofdpijnen, galziekten en bedorve maag.* Deze onwaardeerbare pillen hebben de gezondheid hersteld van menige personen welke door vreemde en inlandsche geneesheeren als ongeneesbaar werden beschouwd. Dezelven kunnen veilig gebruikt worden door diegenen welke lijden aan algemeene verzwakking, zware hoofpijnen, maagziekten, leverkwalen: en die welke aanleiding hebben tot waterzucht, kunnen geen zekerder middel gebruiken dan de pillen van *Holloway*, welke als het ware op de hoofdspringaderen des levens werken; geene ziekte kan aan haren invloed wêerstaan. Hare uitwerking is zacht maar spoedig, en als huismiddel zijn zij overgelijkelijk.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: Doosjes Pillen à *f* 0,30, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 6,75, *f* 13,50 *f* 20,50. Potjes Zalf à *f* 0,80, *f* 1.85, *f* 3,00, *f* 13,85, *f* 20.9

Zijn op *franco* aanvragen à contant te bekomen bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht, bij G. C. T. VAN DE ROEMER, te Amersfoort, en bij J. STRAATMAN, hoofd dépôthouder te 's Bosch, alsmede HOLLOWAY's etablissement te Londen, Strand 244, en New-York 80 Maiden Lane

Arnhem 10 Nov. Nieuwe Weit van *f* 11,50 tot *f* 16,10 Rogge van *f* 9,40 tot *f* 10,40; Boekweit van *f* 7,50 tot *f* 8,40; Gerst van *f* 6,40 tot *f* 7,00; Voerhaver van *f* 3,80 tot *f* 4,80; Paardeboonen van *f* 9,00 tot *f* 9,30 Graauwe Erwten van *f* 9,25 tot *f* 11,30; Groene dito van *f* 12,00 tot *f* 12,50; Geele dito van *f* 10,75 tot *f* 11,5 Aardappelen van *f* 2,40 tot *f* 3,10 het Ned. mud; Boter van *f* 0,92 tot *f* 0,98 het Ned. pond.

Prijs der BOTER te Sneek den 7. Nov. 1854 *f* 44,5
„ KAAS *f* 25,00 à 30,00.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Neder Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg*)

Nov.	Uren.	Wind-rigting.	Wind-kr.	Barom. bij 0°	Ther. F	Afwijk. d. temp.	Vochtigh.	Gev. regen	*Aanmerkingen*
10	2	nw.	1	761,61	42,8	— 3.8	0,95	2.8	Zwaar bewolkt
	10	w.	0	60.52	40,8		97	4.4	Betrokken.
11	8	nnw.	1	59,19	40 8		92	4.7	Ligt bewolkt

PRIJZEN DER EFFECTEN.

AMSTERDAM 10 November 1854.

OMSCHRIJVING.			volgens de Societ. tot ... des Obligatie-Handels van	tot	gebl.
NEDERLAND.					
Werkel. Schuld....	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$58\frac{7}{8}$	$59\frac{1}{16}$	$58\frac{7}{8}$
dito dito	3	„	$70\frac{3}{16}$	$70\frac{1}{4}$	$70\frac{1}{4}$
dito dito	4	„	$89\frac{1}{16}$	$89\frac{3}{16}$	$89\frac{1}{8}$
Handelmaatschappij .	$4\frac{1}{2}$	„	$121\frac{5}{8}$	$121\frac{3}{4}$	
RUSLAND.					
Certificat. 1831 & 1833	5	„	$82\frac{3}{4}$		
Certificaten 1840 ..	4	„	$75\frac{1}{2}$		
Certificat. bij *Stieglitz*	4	„	$74\frac{1}{4}$	$74\frac{3}{8}$	$74\frac{1}{4}$
Certific. van Assign. .	6	„	$57\frac{1}{8}$		
POLEN.					
Obligatien	4	pCt.	65		
SPANJE.					
Obligatien	1	„	$17\frac{7}{8}$	$17\frac{13}{16}$	$17\frac{7}{8}$
dito	3	„	$37\frac{1}{2}$		
Binnenl. Schuld....	3	„	$32\frac{1}{8}$	$32\frac{3}{8}$	$32\frac{3}{8}$
Amortisable, ...			$4\frac{1}{2}$	$4\frac{9}{16}$	
Bewijzen Coupons....			$5\frac{3}{8}$	$5\frac{1}{2}$	
OOSTENRIJK.					
Oblig. bij *Hope en Co.*	5	„	$68\frac{1}{2}$		
Oblig. Metaliek	5	pCt.	$64\frac{3}{8}$	$64\frac{3}{4}$	$64\frac{7}{8}$
dito dito N.	5	„	$74\frac{9}{16}$	$74\frac{3}{4}$	74
dito dito La B.	5	„	$74\frac{1}{16}$	$74\frac{3}{4}$	74
dito dito	$2\frac{1}{2}$	„	$32\frac{1}{2}$	$32\frac{7}{8}$	
BELGIE.					
Certificaten	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$48\frac{3}{4}$		
BRAZILIE.					
Geld. 1824, £ 100 ..	5	pCt.	$97\frac{1}{4}$		
PORTUGAL.					
Obligatiën........	3	pCt.	$36\frac{5}{16}$	$36\frac{7}{8}$	36
AMERIKA.					
Grenada, Oblig. ...	$2\frac{1}{2}$	„	$14\frac{1}{8}$		
Mexico, Obl. 1851 £ 100	3	„	$20\frac{7}{8}$	21	

Utrecht, bij L. E. BOSCH en Comp.

BIJVOEGSEL VAN DE UTRECHTSCHE COURANT VAN ZATURDAG 11 NOVEMBER 1854.

Zitting van den Stedelijken Raad.

— Donderdag 19 October. —

Voorzitter de Burgemeester *Kien.*

(*Vervolg.*)

Vervolg van art. 91.

De heer *Bake* stelt thans voor, dezen post te brengen op *f* 18,500, omdat men nu toch de verhooging der opcenten niet zal kunnen vermijden.

De *Voorzitter* kan zich zeer wel met dit denkbeeld vereenigen, en zou het amendement gaarne willen ondersteunen. Hij zou het doel echter liever op eene andere wijze bereiken, door namelijk het fonds voor onvoorziene uitgaven met het overschot op de inkomsten, na aftrek der andere uitgaven, te verhoogen. Daarover zou dan later tot het aanleggen van overdekte goten kunnen worden beschikt. Maar door nu reeds deze bepaalde som te verhoogen zou men welligt te veel praejudiciëren; terwijl door de andere wijze van behandeling ook die leden, welke eene andere zienswijze aankleven, hun standpunt kunnen bewaren tot het einde toe.

De heer *Jongeneel* meent, dat het voorstel van den heer *Bake* eene verwarring in de cijfer zal te weeg brengen. Meer zou bij het plan zijn toegedaan, om den post van onvoorziene uitgaven dan liever te verhoogen, en geen besluit te nemen, voor en aleer de uitkomsten er toe leiden.

De heer *Bake* wenscht, dat de Raad een blijk gaf, belang te stellen in het voor de burgerij zoo nuttige riolen-stelsel.

De heer *v. d. Heuvel* appuijeert het slot van de rede des Burgemeesters. Hij geeft niet toe, dat het nu reeds uitgemaakt is, dat men tot eene verhooging van de opcenten op het personeel zal behooren voort te gaan.

Ook de heer *Boer* stemt in met het denkbeeld van den *Voorzitter;* daardoor blijft de zaak in zijn geheel. Volgens zijne meening is het in het belang der gansche zaak, dat het voorstel van den heer *Bake* tot het laatste toe worde uitgesteld.

De heer *Voorduin* zegt, immer te zullen voorstaan en bevorderen wat den gezondheidstoestand van Utrecht kan verbeteren, en uit den weg ruimen wat daaraan nadeelig is. De voltooijing van de nieuwe riolen, *spoedig* en *overal*, is daartoe een vermogend middel. Hetgeen daaraan bereids gedaan is, heeft onmiskenbaar goede vruchten opgeleverd. Nog 15000 ellen blijven ter afwerking over. De som daarvoor noodig, zal *f* 60,000 bedragen. Werd daartoe eene geldleening voorgesteld, Spr. zou er zijne stem niet aan onthouden. Opzigtens het amendement van den heer *Bake*, deelt hij het gevoelen des Burgemeesters. Dit onderwerp toch behoort tot diegenen, waarvoor op de begrooting gelden moeten worden toegestaan; met toekenning aan het dagelijksch bestuur, om van de toegestane sommen, hetzij *met*, hetzij *zonder* nader raadsbesluit, naar tijd en gelegenheid, tot de aangewezen einden gebruik te maken. Er moet te dien aanzien aan het dagelijksch bestuur ruimte gegeven worden, en onzerzijds de mogelijkheid niet worden afgesneden, om, wat in het belang der stad en hare ingezetenen is, tot stand te brengen. Nu is echter het voltooijen der overdekte riolen, niet het *eenige* wat ter bevordering der gezondheid van de ingezetenen, vooral in deze dagen, *kan* en *moet* geschieden. Er is zoo veel meer. Uit zeer veel, dit eenige. De oogenblikkelijke wegruiming van onreinheden en andere schadelijke zelfstandigheden of inrigtingen, in overtreding van de bestaande (deswege duidelijk genoeg sprekende) verordeningen, staat, voor het oogenblik op den voorgrond. Spr. wenscht, dat door het dagelijksch Bestuur een *ruim*, ja een *zeer ruim* gebruik worde gemaakt van de bevoegdheid, in art. 180 der gemeentewet toegekend, — zonder angstvallig te overwegen, of de gemaakte kosten wel immer van de overtreders zullen terug te erlangen zijn, ja, zonder terug te deinzen voor eventueel te betalen schadevergoedingen. Met ernst moet Spr. hierop aandringen. Maar daarvoor is moeijelijk een post op de begrooting te vinden; het valt, naar den aard der zaak, in de categorie van het *buitengewone*. Daarvoor wil Spr. den laatsten post der begr. vermeerderd zien. Hij wil niet aan één enkel onderwerp verbinden wat boven de raming in de concept-begrooting, in het belang der gezondheid van de ingezetenen, moge worden noodig bevonden. Hij wil de bevoegdheid van het dagelijksch Bestuur te dien aanzien niet binnen te *enge* grenzen beperken, maar aan hetzelve, in eene *zóó* aangelegen zaak, de handen volkomen vrij laten.

In omvraag wordt het voorstel van den heer *Bake* met 18 tegen 6 stemmen verworpen. Vóór stemden de heeren *Hinlópen*, *Ackersdijck*, *v. Lier*, *Bake*, *Mulder* en de *Voorzitter*.

Art. 92. — Kosten voor Sluizen en waterkeeringen. — De Comm. stelt eene vermindering voor van *f* 1300. — Burg. en Weth. vereenigen zich met dat denkbeeld, en het voorstel der Comm. wordt aldus zonder omvraag aangenomen.

Art. 93. — Kosten voor de Wandelplaatsen. — De Comm. stelt voor dezen post te verminderen met *f* 400.

De heer *Calkoen* zegt, dat de Kameraar gezegd heeft, dat de post reeds genoegzaam was uitgeput, en dat men het dus reeds op een volgend jaar moest vinden.

De heer *v. d. Heuvel* meent, dat met eene goede comptabiliteit zoude strijden wanneer men op een volgend jaar in rekening bragt hetgeen men op een post meer moet uitgeven dan waarop zij begroot is. Dan moet het middel van overschrijving te baat worden genomen.

De heer *Boer* zegt, dat volgens Burg. en Weth. deze *f* 400 van eenen anderen post op deze zijn overgebragt, maar vraagt welke post daarmede dan verminderd is?

De *Voorzitter* merkt daartegen aan, dat er voor het meer benoodigde in het loopende dienstjaar geen andere post is, en dat in het algemeen wel degelijk eene zaak, wat de uitgaven betreft, op een ander jaar kan worden overgebragt.

De heer *Calkoen* geeft deswege nog eenige inlichtingen.

De *Voorzitter* zegt, dat dit dus eigenlijk alleen eene interruptie, eene inlichting is, waaruit dit blijkt, dat men somtijds wel genoodzaakt wordt de toevlugt te nemen tot mindere regelmatigheid, als er te geringe sommen worden toegestaan.

Het voorstel der Comm. wordt daarop met 13 tegen 11 stemmen verworpen. Vóór de heeren *Voswinkel Dorselen*, *v. Reede*, *Boer*, *v. d. Heuvel*, *v. Lier*, *v. Cleeff*, *v. Beest*, *v. Hoytema*, *Voorduin*, *Visscher* en *v. Ittersum*.

Art. 94. — Kosten voor de algemeene Burgerl. Begraafplaats. — De Comm. stelt voor dezen post te brengen op *f* 7,500, dus *f* 500 hooger, in verband met eene verhooging op de ontvangsten. Zulks wordt aangenomen.

De *Voorzitter* ziet er geen dadelijk bezwaar in, dat de post worde verhoogd. Maar in ieder geval geeft hij in bedenking, om de som voor de begraafplaats tot een gelijk bedrag in ontvang als in uitgaaf te blijven uittrekken. De begrafenisregten toch zullen volgens de Gemeentewet geen bron van inkomst mogen zijn.

Art. 96. — Opbouw en vernieuwing van sted. gebouwen, enz.

De *Voorzitter* begrijpt met de Commissie, dat over dezen post voor buitengewone werken, niet zal beschikt worden, dan in overleg met den Raad.

Art. 97. — Onderhoud van gebouwen voor de stedel. politie, enz. — De Comm. stelt voor dezen post met *f* 400 te verminderen. — In omvraag staken de stemmen, zoodat de herstemming in eene volgende vergadering moet plaats hebben.

Art. 107. — Jaarwedden voor onderwijzers, ondermeesters, enz. — De Comm. acht het wenschelijk, dat er eene tweede vrije bewaarschool moge tot stand komen.

De heer *Karsten* maakt de aanmerking, dat de tractementen der drie Praeceptoren van het gymnasium niet in overeenstemming zijn met het Raadsbesluit van 1829, waarbij die tractementen zijn vastgesteld. Dit Raadsbesluit is nimmer ingetrokken, en men is slechts ongemerkt bij eenige latere benoemingen daarvan afgeweken. Spr. ziet niet in, waarom, terwijl sedert dien tijd de meeste stedelijke tractementen zijn verhoogd, juist deze min of meer zijn besnoeid geworden. Ook geeft hij zijne bevreemding te kennen, waarom aan één der Praeceptoren, die onlangs tot eene hoogere klasse is bevorderd geworden, niet de daaraan verbondene tractementsverhooging is toegekend. Mogt daartoe eenige reden bestaan, zoo behoorde de Raad daaromtrent althans te zijn ingelicht. Spr. stelt dus voor, dat de bedoelde tractementen op den vroeger vastgestelden voet worden teruggebragt.

De *Voorzitter* zegt, dat men bij de behandeling der begrooting behoort te stemmen over bepaalde sommen. Het amendement van den heer *Karsten* voldoet dus niet aan den vorm. En wat het voorstel zelf betreft, het bedoelde raadsbesluit van 1829 is gewijzigd door de latere raadsbesluiten, waarbij tegelijk met de benoeming ook het tractement der docenten telkens is geregeld. Een raadsbesluit is geen wet van Perzen en Meden, die nimmer kan worden gewijzigd. Ook kan de Raad niet wel de tractementen der docenten verhoogen, zonder vooraf het collegie van Curatoren te hebben geraadpleegd.

De heer *v. Hoytema* wenscht van den heer *Karsten* te vernemen, op welke som hij dan wenscht, dat deze post worde uitgetrokken.

De *Voorzitter* meent, dat als de Raad later tot die verhooging mogt besluiten, die gevonden kan worden uit den post van onvoorziene uitgaven.

Art. 107. Komt daarop weder in behandeling.

De heer *v. Hoytema* zegt, dat er 3 armenscholen zijn, waarvan er 2 geheel voor armen zijn, en eene als tusschenschool wordt gebruikt. Voor de beide eerste is teregt eene verhooging voorgedragen. Voor de tusschenschool moet elke scholier 12½ cent per week betalen; het is eene Stadsschool, het geld, dat door de scholieren wordt bijeengebragt komt in eene algemeene kas, door de plaatselijke schoolcommissie beheerd, en wat er dus aan ontbreekt, wordt door de Regering er bij gelegd. De ondermeesters ook van deze school worden te weinig bezoldigd, zoodat het moeijelijk wordt, geschikte ondermeesters te vinden. Spr. stelt daarom voor dezen post met *f* 250 te verhoogen.

De *Voorzitter* deelt mede, dat de verhooging der bezoldiging voor de ondermeesters op de Stadsarmenscholen is voorgesteld, omdat de bestuurders dat hebben verzocht. Maar het orgaan voor de Tusschenschool heeft zich niet laten hooren. Spr. deelt in het gevoelen, dat het lot der ondermeesters niet benijdenswaard is; maar moet opmerken, dat er zeer vele betrekkingen zijn, waaromtrent hetzelfde kan gezegd worden, en die toch zeer worden begeerd. Hij kan zich echter wel met het amendement vereenigen.

De heer *Ackersdijck* ondersteunt het voorstel. Het is van algemeene bekendheid dat men den ondermeester te weinig beloont, ofschoon deze betrekking van veel belang voor de maatschappij is. Spr. meent, dat niemand tegen deze kleine verhooging zijn zal.

De heer *v. Hoytema* zegt, dat het eenigzins eene officiële uitnoodiging is, welke hij tevens als lid der Stedel. schoolcomm. doet, — terwijl de heer *Waller*, bepaald met deze school belast, hem verzocht heeft dit voorstel te doen.

De *Voorzitter* zegt, dat de woorden van den heer *v. Hoytema* de leden op het juiste standpunt zullen brengen. Hij zou het evenwel regelmatiger achten, wanneer het orgaan der Tusschenschool de aanvragen tot verhooging deed vóór de behandeling der begrooting.

In omvraag stemmen alle leden voor het voorstel van den heer *v. Hoytema.*

De vergadering wordt daarna verdaagd tot den volgenden dag, des avonds 7 ure.

Avondzitting

van Vrijdag den 20. October.

Voorzitter de Burgemeester *Kien.*

Tegenwoordig zijn 20 leden, afwezig de heeren *v. Beeck Calkoen*, *v. d. Heuvel*, *v. Reede*, *v. Asch v. Wijck*, *Bake*, *Nahuys*, *v. Lier*, *v. Hengst* en *Schüller;* de laatste wegens ongesteldheid.

Art. 113. — Kosten voor behoeftige krankzinnigen.

De heer *Visscher* heeft eene bedenking tegen art. 113. Hij acht die som te laag geraamd in verband met de bepaling van art. 26 der wet tot regeling van het armbestuur. De kosten, die ter zake van behoeftige krankzinnigen ten lasten der gemeentekas zullen komen, zullen tengevolge dezer nieuwe regeling veel hooger zijn.

De *Voorzitter* ziet zich niet in staat gesteld, op dit oogenblik omtrent deze bepaalde aangelegenheid voldoende inlichting te geven. De begrooting is opgemaakt op een tijdstip, toen men nog niet kon bekend zijn met de waarschijnlijke werking der armenwet, en het is daarom niet onmogelijk, dat er op dit punt niet is acht gegeven. De som is evenwel reeds iets hooger dan voor de loopende dienst. Het komt den Spr. voor, dat de onmogelijkheid, waarin men vaak bij het vaststellen eener begrooting verkeert, om ieder cijfer met volkomene juistheid te bepalen, de noodzakelijkheid van eene ruime som voor onvoorziene uitgaven vordert. Wanneer een der leden bij magte is, om op vaste gronden eene verhooging van den onderhavigen post voor te stellen, dan worde in dien zin een amendement voorgedragen. Het doet den *Voorzitter* leed, dat een der leden, die met deze administratie meer bijzonder bekend is, en tevens verslaggever was van de Comm. voor de begrooting, thans om eene treurige reden niet tegenwoordig is.

De heer *Verloren* acht het hoogstbedenkelijk om een voorgedragen cijfer alleen op eene losse opgaaf te verhoogen. Eene verhooging behoort op eene globale berekening of althans op meerdere zekerheid gegrond te zijn. Het zou echter den Spr. niet wel verklaarbaar zijn, dat de Comm. tot onderzoek der begrooting op dezen post niet bepaaldelijk had geattendeerd.

Daar geen amendement wordt voorgedragen wordt deze post voorloopig goedgekeurd.

Art. 114. — Verplegings- en andere kosten voor behoeftigen in de kolonie van weldadigheid. — De Comm. heeft voorgesteld dezen post te verminderen.

De heer *Visscher* oppert bezwaren tegen dit voor-

stel. De kosten wegens verpleging in de kolonien van weldadigheid zullen eer meerder dan minder bedragen dan door B. en W. is voorgesteld.

De heer *v. Ittersum*, lid der Comm., ontwikkelt nader de redenen, reeds medegedeeld in het verslag, waarom de Comm. deze som lager meent te kunnen voorstellen.

De heer *de Vos* vereenigt zich geheel met het voorstel der Comm. De post was reeds eenigermate verhoogd, omdat de verpleging der landloopers nu ook voor rekening der gemeente zal komen. Maar daarentegen meent hij met grond te kunnen voorzien, dat de bevoegdheid, onlangs aan den regter toegekend, om bedelaars niet terstond naar de kolonien op te zenden, het getal der verpleegden zal verminderen. Althans de regtbank alhier heeft reeds in meer dan eene zaak van deze bevoegdheid gebruik gemaakt.

De heer *Verloren* ondersteunt de door de Comm. voorgestelde reductie. Bij ondervinding weet hij, hoe moeijelijk het vroeger voor den regter was ten aanzien der opzending naar de kolonien gebonden te zijn. Ook hij voorziet, dat van de thans gegeven vrijheid, algemeen zal worden gebruik gemaakt.

De *Voorzitter* oordeelt het niet gemakkelijk, zich nu reeds te uiten omtrent de werking der armenwet, waarvan hij zich evenwel geen gunstige uitkomsten voorstelt. Maar afgescheiden daarvan moet hij opmerken, dat er hier sprake is van uitgaven, volgens de wet verpligtend voor het stedelijk Bestuur, en acht het gevaarlijk posten van dergelijken aard bekrompen te ramen. Alleen dan ware zoo iets in overeenstemming met eene goede huishouding, wanneer men eene ruime som beschikbaar stelde voor onvoorziene uitgaven.

De heer *Ackersdijck* doet uitkomen, dat hier niet die aanleiding bestaat, waarom men andere posten wenscht te verlagen. De eenige goede grond daarvoor kan zijn, de bevordering van een zuinig beheer. Maar op dezen post kan niets worden uitgegeven, wat niet wettelijk is verschuldigd.

Het voorstel der Comm. om art. 114 te verlagen wordt daarna met 10 tegen 9 stemmen verworpen. Vóór stemden de heeren *Boer*, *Ittersum*, *v. Cleeff*, *Karsten*, *Jongeneel*, *Verloren*, *de Vos*, *Schuurman* en *v. Hoytema.*

Art. 115. — Subsidiën aan Godshuizen, armen-administratiën, enz.

De heer *Visscher* geeft te kennen, dat door art. 20 der wet, tot regeling van het armbestuur, de stads aalmoezenierskamer heeft opgehouden te bestaan. Burg. en Weths. hebben dan ook, te beginnen met 1 September, deze kamer belast met de werkzaamheden van het burgerlijk armbestuur; een veel omvattenden en moeijelijken arbeid. — Het woord *subsidie* is hier dus minder gepast; beter zoude het zijn daarvoor te stellen *verplegingskosten der armen aan de gemeente vervallende.* Spreker gelooft, dat deze kosten niet gering zullen zijn: 1°. omdat volgens art. 46 der armenwet, alle voorschotten bepaaldelijk moeten geschieden, uit de fondsen der burgerlijke gemeente, waar de arme verblijft; 2°. omdat volgens art. 36 dierzelfde wet, alle bedeelden met 1 September der aalmoezenierskamer, daaraan wel zullen moeten verblijven; 3°. omdat art. 21 dierzelfde wet, aan de kerkelijke en bijzondere instellingen van weldadigheid, eene vrijheid van handelen geeft, hoogst bedenkelijk voor de gemeente-kas. Om deze en nog andere aangevoerde redenen, wenschte Spreker dezen post met *ƒ* 10,000 verhoogt te zien.

De *Voorzitter* erkent dat de nieuwe armenwet wel aanleiding geeft om te vreezen, dat de stedelijke financiën meer zullen bezwaard worden. Zij heeft eene wijde deur geopend voor onbillijke en onwillige armbesturen, om hunne bedeelden voor rekening der gemeente te laten; doch het ware ongegrond, en althans ontijdig, nu reeds als zeker aan te nemen, dat de armbesturen onbillijk zullen zijn. Dat mag men niet verwachten.

De heer *Voorduin* brengt de drie navolgende opmerkingen in het midden, ontleend aan de wet van 28. Junij 1854, S. B. No. 100, tot regeling van het armbestuur: 1°. Zoo als door het Raadslid *Visscher* is gezegd, de aalmoezenierskamer zal worden vervangen door of is bereids opgetreden als eene *Gemeente-instelling*, als *burgerlijk armbestuur.* Volgens art. 4 der wet, zal haar reglement dus moeten worden herzien. Raadzaam acht Spr. het, die herziening niet uit te stellen tot den uitersten termijn, daarvoor door den koning bepaald; maar zoo spoedig mogelijk handen aan dat werk te slaan. Eene met de wet en de behoeften des tijds in volmaakte overeenstemming gebragte constitutie en organisatie van dit zoo verdienstelijk collegie, zal het beste middel zijn om, tegenover andere collegien, met die kracht en met dien klem te kunnen staan en te kunnen handelen, waardoor wederstand kan geboden worden aan de gevaren, welke, bij eenen ongeordenden toestand der armenzaak, onze stedelijke financien zouden te gronde kunnen rigten. 2o. Het thans bestaande beginsel: *Lidmaten worden door de kerkelijke armverzorging, — niet-lidmaten worden door de stad bedeeld*, is in de wet onbekend; art. 20—22 nemen eene geheel andere onderscheiding aan. Blijft dat beginsel intusschen bestaan, en komt *daar te boven* nog voor stads rekening wat de armen-wet aanduidt, dan is de stedelijke kas met eenen onevenredigen en ondragelijken last, buiten de bedoelingen der wet, bezwaard. Met de herziening der reglementen, moet noodzakelijk gepaard gaan het onverwijld treffen van die schikkingen met diakonien of kerkelijke en gemengde armbesturen, waarop in art. 46 alinea 3 der wet wordt gedoeld. 3o. Staat de Raad de sommen toe, op dezen post uitgetrokken, dan is daaruit, wel is waar, op te maken dat de Raad daarbij het oog gehad hebbe op de bij dit artikel in de memorie van toelichting vermelde subsidien aan het armbestuur der Nederlandsche Israelitische gemeente, en aan de maatschappij van moederlijke liefdadigheid; maar daarmede zijn de alzoo vermelde sommen toch niet *definitief* aan dat armbestuur en aan die inrigting toegestaan. Zelfs hetgeen voor het burgerlijk armbestuur in dezen post berekend is, wordt, met de aanneming van dezen begrootingspost, niet *definitief* vastgesteld. De wet vereischt in art. 59—61 gestreng de vervulling van voorwaarden — in art. 25 eene nadere vaststelling in de maand December. Door het toestaan der voorgedragen som op deze begrooting, wordt dus niets meer dan de *mogelijkheid* geboren om, na rijp beraad, een *nader* besluit daarover te nemen. Overigens: alle *provisioneele* toestand heeft thans opgehouden; het overgangstijdperk is afgesloten; de wet heeft gesproken, en onvoorwaardelijk moet zij worden nageleefd. In de verwachting, dat aan deze zijne wenschen en wenken voldaan moge worden, — in den door hem aangeduiden zin, — in geenen anderen, — zal Spr. zijne stem aan dezen post No. 115 schenken, zoo als zij is voorgedragen.

De heer *v. Ittersum* kan in geenen deele zijn stem geven aan de door den heer *Visscher* voorgestelde verhooging; hij zoude het zeer bedenkelijk vinden, door eene zoodanige verhooging, met een geheel uit de lucht gegrepen cijfer, als het ware eene openbare uitnoodiging te doen, tot meerdere aanvragen. Er zal tijd en gelegenheid genoeg bestaan, om, indien de nood dringt en de billijkheid het vordert, dezen post te verhoogen.

De heer *de Vos* vereenigt zich geheel en al met het door den laatst voorgaanden Spr. gesprokene. Hij gelooft, dat wat de subsidiën betreft de post minder gevaar loopt, want zonder nader besluit, mag uit op de begrooting gebragte som, niets tot subsidie van gestichten of armbesturen worden besteed. Een raadsbesluit is er noodig om eene subsidie toe te kennen, en daarbij behooren gestrengelijk de bepalingen van de armenwet waargenomen te worden. Spr. kan niet deelen in de vrees, dat de armbesturen der godsdienstige gezindheden de armen aan de stad zouden endosseren; integendeel, hij houdt zich overtuigd, dat de armbesturen het standpunt waaruit zij steeds tegen armverzorging van staatswege zullen willen behouden, en de bedeeling blijven waarnemen, van de armen tot hunne gezindheid behoorende.

De *Voorzitter* vestigt de aandacht der Sprekers op het eigenlijke punt, nu in behandeling. De toepassing der armenwet is thans niet aan de orde; alleen het voorgedragen cijfer.

De heer *Verloren* vindt geenen grond voor eene verhooging van dien post; wanneer de geopperde vrees van den heer *Visscher* doorging, zoude men tot de ongegronde veronderstelling moeten komen, dat armbesturen van godsdienstige gezindheden hun pligt zouden miskennen, door dezulken, die geene bedeeling behoefden, naar de aalmoezenierskamer ter bedeeling te verzenden. Dit mag men niet veronderstellen. Ten minste voorheen werden bij het Hervormd armbestuur, na een naauwkeurig onderzoek bedeeld, die werkelijk behoefte hadden: doch niet naar elders verzonden.

De heer *Visscher* zegt, dat sedert 1 September eene Comm. uit haar midden werkzaam is, om de wetten voor de aalmoezenierskamer te herzien, met in achtneming tevens van het vereischte bij art. 59—61 en art. 25 der armenwet. Er wordt zooveel mogelijk gedaan, om alles op een' gelijken voet te brengen. Men moet echter niet vergeten, dat deze tijd niet met vroegere dagen is te vergelijken.

De *Voorzitter* moet den heer *Visscher* doen opmerken, dat hij afwijkt van het in het behandeling zijnde onderwerp. De toepassing der armenwet en de verhouding tusschen de verschillende armbesturen zal later nog tot overvloedige en belangrijke discussien aanleiding geven.

De heer *Ackersdijck* wil de descussiën niet verlengen; maar hij wenscht te kennen te geven, dat hij ook van gevoelen is, dat de aalmoezenierskamer een ander karakter behoort aan te nemen, en dat het dringend noodzakelijk is dat de verordening voor die kamer worde herzien. Spr. gelooft, dat men daartoe geen tijd moet verliezen. Ook gelooft Spr., dat de som voldoende is, wanneer het stelsel van de aalmoezenierskamer niet is, om de armen zonder grens op te nemen. Men is bij de nieuwe wet van een geheel ander denkbeeld uitgegaan. De diakonien wenschten vrij te zijn, en dat zijn ze nu; — doch zorgen ze nu niet voor hunne armen, maken zij van de vrijheid gebruik om het onderhoud van hunne armen op de burgerlijke gemeente over te brengen, dan is het stelsel der wet mislukt; dan zouden wij tot de armentaks in den allerschadelijksten vorm gebragt worden; dan was de staat in nood, en men zou genoopt zijn tot nieuwe wettelijke maatregelen toevlugt te nemen. Spr. heeft op dit art. echter nog een amendement voor te stellen, namentlijk, om de som te verhoogen met het vermoedelijk batig slot van de bank van leening, *ƒ* 3000, waar tegenover dan dezelfde som op de ontvangst behoort te worden uitgetrokken. Art. 204 van den gem.-wet vordert dit ten duidelijkste. Het is een feit, dat de bank van leening jaarlijks eene som opbrengt, welke door de aalmoezenierskamer namens deze stad wordt ontvangen en gebruikt. Spr. wenscht, dat men aan het voorschrift der wet voldoe.

De *Voorzitter* moet eene aanmerking daartegen in 't midden brengen. Hij wenscht, vóór alles, dat de Raad een zoo aangelegen punt met kennis van zaken bespreke. De zaak is van veel meer gewigt dan door den Spr. wordt voorgesteld. Een vorig jaar werd hetzelfde voorstel langwijlig besproken en afgestemd. Volgens een Koninklijk besluit, den grondslag van de wijze waarop de bank van leening hier bestaat, zijn de Regenten van het weeshuis verpligt jaarlijks een deel der baten van deze bank aan de *stads Aalmoesenierskamer* uit te betalen, eene instelling, die behalve deze inkomst, nog onderscheidene andere revenuen heeft, geheel afgescheiden van de gemeentekas. De banken van leening wachten eerlang eene nieuwe organisatie, weshalve hij er zeer tegen zou zijn, in deze zaak eene onvoorzigtige greep te doen. Door de tegenwoordige regeling is het stedelijk bestuur bevrijd van eene lastige administratie en ook van het gevaar om, gelijk elders reeds geschied is, welligt aanzienlijke sommen uit stads kas te moeten suppleren. De bank van leening loopt uitsluitend voor rekening van het burgerweeshuis. Hij acht zich verpligt te waarschuwen tegen een overijlden stap, en beschouwt het onderwerp eene opzettelijke behandeling overwaardig.

De heer *Schuurman* vraagt of er onder deze som is begrepen *ƒ* 500, subsidie voor de Israelitische armen en *ƒ* 500 voor de maats. van moederlijke liefdadigheid. Zoo ja, dan wenschte hij de eerste 's jaarlijks met 10% te verminderen, en de laatste, dewijl de maats. van moederl. liefdadigheid eene particuliere instelling is, en dus geene subsidie kan vorderen, geheel weg te laten. Zijn voorstel is dus, om deze som met *ƒ* 500 te verminderen.

De heer *Ackersdijck* heeft zijn amendement niet ligtvaardig voorgesteld. Het is, wat de begrooting betreft, bloot een vorm, de inkomsten en de uitgaven zullen met dezelfde som verhoogd worden. Hierdoor wordt in den regtstoestand niets veranderd en hij houdt het er voor, dat men van de wet afwijkt, als men zijn voorstel verwerpt. De banken van leening zijn allen, volgens een reglement van algemeen bestuur, van 31 October 1826 n°. 131, stedelijke inrigtingen. Zij kunnen middelijk of onmiddelijk door de stad worden waargenomen, men kan ze zelfs verpachten, zoo als dit in de meeste steden geschiedt, maar de opbrengst behoort op de stads begrooting voor te komen. Utrecht is de eenige stad waar dit niet geschiedt. Hier wordt de bank waargenomen door eene liefdadige inrigting. De opbrengst wordt uitgekeerd aan de stad, die dezelve weder laat ontvangen door de aalmoezenierskamer. Doch er is nog iets. Bij de behandeling der vorige begrooting is gezegd: er bestaat eene overeenkomst met het burgerweeshuis, die loopt tot het einde van 1854, laat ons dus tot zoo lang wachten. Spr. had dus nu eene mededeeling deswege verwacht, en met bevreemding heeft hij opgemerkt, dat daarvan niets is gezegd, omdat die overeenkomst niet kan vernieuwd worden voor 1855 zonder inwilliging van den Raad en goedkeuring van Gedeputeerde Staten. Wat er gezegd is van een Koninkl.-besluit, doet hier niets ter zake; de Koning kan niet beschikken over de stedel. inkomsten. Nog onlangs heeft de minister van binnenlandsche zaken, in een antwoord aan de Regering van Schiedam, dat ons officieus medegedeeld is, gezegd, dat hij de goed- of afkeuring van eene overeenkomst der stedelijke Regering tot uitkeering van eene geldsom, niet aan den Koning mag onderwerpen, dewijl dit tot de attributen der Gedeputeerde Staten behoort. Spr. mag dus niet gelooven, dat nu de Koning zou beschikt hebben over onze inkomsten. Hij verlangt geene moeijelijkheden te opperen; doch de verpligting rust op den raad, te zorgen, dat over geene inkomsten worde beschikt zonder zijne toestemming. Als men met eenige andere inrigting zoo handelde, zou men verbaasd staan. Spr. wenscht dus, dat men de zaak beschouwe zoo als zij is, en de som verantwoorde.

(*Vervolg hierna.*)

Utrecht, bij L. E. BOSCH en COMP.